19.12.2025.

Sveiciens LIFE GoodWater IP 11. ziņu lapā!

Gaisā virmo mandarīnu smarža, un domas jau kavējas pie gaidāmajām brīvdienām. Pirms aizveram datorus un atveram namdurvis savējiem, laiks palūkot, ko pēdējo mēnešu laikā esam paveikuši projektā LIFE GoodWater IP!

LIFE GoodWater IP – Valstiski nozīmīgākais LIFE projekts Latvijā!

4. decembrī norisinājās konkursa "LIFE Balva 2025" laureātu godināšanas ceremonija. Tajā projekts LIFE GoodWater IP atzīts par Valstiski nozīmīgāko Eiropas Komisijas LIFE programmas projektu. Piešķirot balvu, novērtēts projekta sociālekonomiskais pienesums, pieejas un instrumenti inovatīvai un atbildīgai ūdeņu resursu apsaimniekošanai, kā arī plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos integrētie projekta rezultāti. Pateicamies Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai par atbalstu un atzinību! Paldies ikvienam kolēģim, kura darba moto ir "Lai ūdeņi rit!"

Daļa LIFE GoodWater IP komandas "LIFE Balva 2025" pasniegšanas ceremonijā. Foto: LVĢMC

Aizvadīta LIFE GoodWater IP 3. starptautiskā konference "Ūdensmala – kur satiekas ūdens, zeme un cilvēks. Prakses un izaicinājumi upju baseinu apsaimniekošanā"!

Konferences apmeklētāji pie LIFE GoodWater IP izveidotā Slocenes mākslīgā mitrāja Tukuma novadā. Foto: L. Kārkle (BEF)

8. OKTOBRIS – LAUKA VIZĪTE TUKUMA NOVADĀ

Konferences 1. dienā izbraukumā devās 51 dalībnieks. Lauka vizītes laikā sekojām Slocenes tecējumam, pētot dažādus piemērus, kā salāgot dabas, vides un cilvēka saimnieciskās intereses. Tukumā aplūkojām atjaunotu Slocenes posmu pilsētas centrā, pēc tam devāmies uz Sloklejām, lai tur apskatītu projektā tapušu mākslīgo mitrāju. Smārdes pusē klausījāmies stāstu par vietējās kopienas iniciatīvu Šlokenbekas muižas saliņas atjaunošanai. Dienu noslēdzām pie Kaņiera ezera, kura laivu nomas bāze nesen ieguvusi jaunus apsaimniekotājus.

Konferences dalībnieki 1. dienā. Foto: I.Vītola

9. OKTOBRIS – PLENĀRSESIJA UN TEMATISKĀS SESIJAS

Arī nākamā diena tika pavadīta, ražīgi strādājot: ar atziņām un idejām apmainījās 68 dalībnieki, veicinot pieredzes pārnesi starp lokāla un starptautiska mēroga projektiem. Sešās tematiskajās sesijās tika vētīta cilvēka un ūdensmalu mijiedarbība, lauksaimniecības un mežsaimniecības ietekme uz ūdeņu ekosistēmām, kā arī ūdensmalas kā patvērums aizsargājamām sugām. Dažādi cilvēka un ūdensobjektu mijiedarbības aspekti tika aplūkoti arī plenārsesijas prezentācijās un paneļdiskusijā.

K. Abersona ziņojums konferences 2. dienā. Foto: I. Vītola

VIDEI DRAUDZĪGU MELIORĀCIJAS SISTĒMU ELEMENTU "RAŽA":

Latvijā pirmie koka šķeldas bioreaktori

Turpinām testēt inovatīvas metodes, lai mazinātu ūdeņiem kaitīgo slāpekļa savienojumu daudzumu notecē no lauksaimniecības zemēm! Pirmo reizi Latvijā šim nolūkam izveidoti koka šķeldas bioreaktori – kopumā izbūvēti **6 šādi elementi**: Šķēdes, Bēnes un Penkules pagastos.

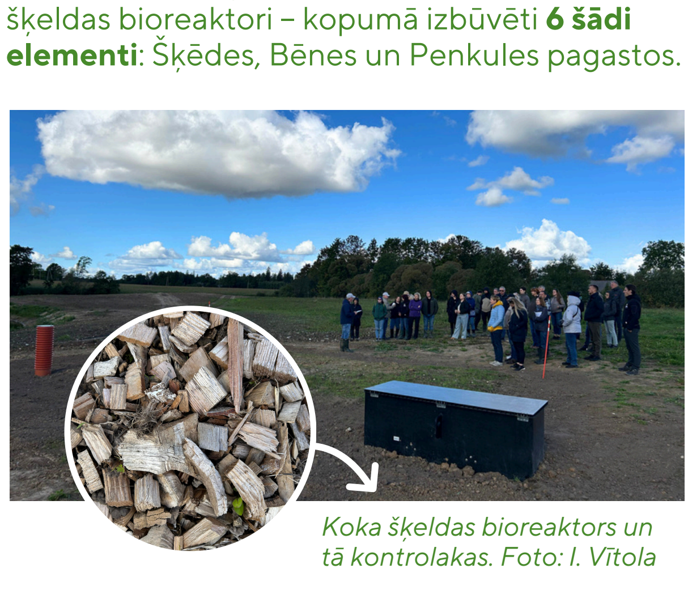

Koka šķeldas bioreaktors un tā kontrolakas. Foto: I. Vītola

Virszemes plūsmas mākslīgie mitrāji

Arī šogad papildinājām projekta portfolio ar **2 jauniem virszemes plūsmas mākslīgajiem mitrājiem**. Pirmais no tiem izbūvēts uz Ēdas pietekas Grauzdupes. Savukārt, otrs mākslīgais mitrājs cīnās ar augu barības vielām un cietajām daļiņām Auces upē.

Virszemes plūsmas mākslīgais mitrājs Auces upē. Foto: ZMNĪ

Sedimentācijas baseinu izbūve

Šogad izbūvēti arī **4 sedimentācijas baseini.** 1 no tiem uz Auces upes, 2 – Grauzdupes sateces baseinā, 1 – Pormales sateces baseinā. Šim sedimentācijas baseinam līdzās ierīkota arī aka – lielisks paraugs videi draudzīgai ūdens ņemšanas vietai!

No kreisās: sedimentācijas baseins uz Auces upes; sedimentācijas baseins Pormales sateces baseinā un videi draudzīga ūdens ņemšanas vieta.
Foto: ZMNĪ un R.Tutiņš

Sedimentācijas baseinu tīrīšana

Lai nodrošinātu, ka videi draudzīgie meliorācijas sistēmu elementi pilda savas funkcijas, tos jāuztur kārtībā! **Šogad bija pienācis laiks 3 sedimentācijas baseinu tīrīšanai Mazupītē.** Darba gaitā izmantots īpašs risinājums – ģeotekstila vairogs, kas aiztur sedimentu plūsmu.

Sedimentācijas baseinu tīrīšanas process Mazupītē.
Foto: L. Fībiga

Darbi turpinās pie:

- **Kontrolētās drenāžas sistēmas izbūves** Pormales (Ēdas pieteka) sateces baseinā;
- **Piesātinātās buferjoslas izveides** pie Rīgavas (Auces upes pieteka);
- **Pazemes plūsmas mākslīgā mitrāja būvniecības** Īlē, Dobeles novadā.

Foto: R. Tutiņš

Paveikto demonstrējām arī interesentiem!

25. septembrī biedrība "Zemnieku saeima" aicināja uz Lauka dienu Saldus pusē. Prof. A. Lagzdiņa un E. Griķīša (ZMNĪ) vadībā aplūkojām Grauzdupes mākslīgo mitrāju, 2 koka šķeldas bioreaktorus, 2 sedimentācijas baseinus un videi draudzīgu ūdens ņemšanas vietu. Īpaši vērtīgas bija ZS "Ķiveļi" saimnieka J. Kleina atziņas par viņa ilggadīgo sadarbību ar biedrību "Zemnieku saeima", testējot dažādus veidus, kā samazināt savas saimniecības ietekmi uz virszemes ūdeņiem.

Skaties video!

Tīri ūdeņi – dabai un ražai!

Novembrī uzsākām informatīvu kampaņu lauksaimniekiem!

Kampaņas mērķis: iepazīstināt ar dažādiem videi draudzīgiem meliorācijas sistēmu elementiem vienkāršā un uzskatāmā veidā. Galvenie kampaņas materiāli: 7 video!

Skaties video!

Talka Aucē 30. septembrī. Galvenajā lomā – "Swedbank" kolektīvs. Foto: I. Vītola

Ražīga padevusies arī aizvadītā talku sezona

Arī šogad Pasaules dabas fonds un kolēģi aicināja iepazīt dažādas upju dzīvotnes, paveicot kādu tām derīgu darbu.

- Notikušas **10 talkas 6 upēs**.
- Talkās piedalījušies **227 dalībnieki** (to vidū arī 8 uzņēmumu komandas).
- Strādāts **Mergupē, Slocenē, Zaņā, Aucē, Aģē, Vēršupītē**.
- 6.09. organizēts **pasākums "Turam rūpi par Zaņas upi"**, kurā līdztekus semināram notika arī 2 talkas.

Septembrī Zaņā veikta upes gultnes dažādošana

11. septembrī Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra un BIOR kolēģi darbojās Zaņas upē, tās gultnē ievietojot dažādu izmēru akmeņus. Akmeņi izvietoti izklaidus, ievērojot "šaha" laukuma principu. Tādējādi vairākās vietās uzlabots esošais gultnes substrāts, palīdzot upei radīt jaunas dzīvotnes un bagātīnot ūdeni ar skābekli.

Zaņas gultnes dažādošana pie tilta Pampālos. Foto: I. Karkovska

Foto: K. Teilāns

Augusta izskaņā un oktobrī tikāmies arī divās ainavu tūrēs!

Latvijas Dabas fonds turpina iedvesmot! 23. augustā ainavu tūrē dalībnieki iepazina Roju laivās. Tas nebija gluži "plezīra" brauciens – pāri upei sakritušo koku dēļ laivas nācās arī nest. Taču Rojas skaistums un gardā maltīte bija lielisks atalgojums. Savukārt, **25. oktobrī ainavu tūre notika Tukuma pusē – sanākušie sekoja Viesatas upes lokiem Agneses Priedes pavadībā.** A. Priede īpaši uzsvēra upmalu nozīmi dabas daudzveidības saglabāšanā.

Balvos noslēdzies Mazā granta projekts

Šī gada septembrī noslēdzies projekts **"Tehniskā aprīkojuma iegāde virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanai"**. Tā laikā Balvu novada pašvaldība iegādājās ūdensaugu pļaušanas tehniku un veica niedru pļaušanu vairākās novada ūdenstilpēs. Pašvaldības pārstāvji ir atvērti dalīties savā pieredzē arī ar citiem - izvēloties pļaušanas un savākšanas iekārtas, jāņem vērā attiecīgo ūdensobjektu ūdensaugu specifika – kādi ūdensaugi piekrastē sastopami, cik lekni un siksti tie ir, kā arī atļautais pļaušanas periods un plānotais pļaujamo ūdensaugu apjoms!

Pļaušanai izmantotā ierīce un nopļautās niedres Rugāju ezerā. Foto: U. Laugale un I. Vītola

Nākamgad tiks izsludināta Mazo grantu 5. kārta!

Baltijas Vides Forums ziņo: 2026. gada sākumā tiks izsludināta LIFE GoodWater IP Mazo grantu 5. kārta! Atbalsta mērķis: ūdensobjektu kvalitātes uzlabošana un piesārņojuma mazināšana!

- Pieteikties aicinātas vietējās kopienas, uzņēmēji, pašvaldības un NVO.
- Kopējais budžets – 18 000 EUR.
- Viena projekta finansējums: 5000–8000 EUR (100% atbalsts).
- Projektu izvērtēšanā īpaši tiks ņemta vērā ideju daudzveidība un vietējās kopienas iesaiste.

Plašāka informācija jau janvārī projekta mājaslapā un sociālajos medijos!

Tagad arī īsākas mācības!

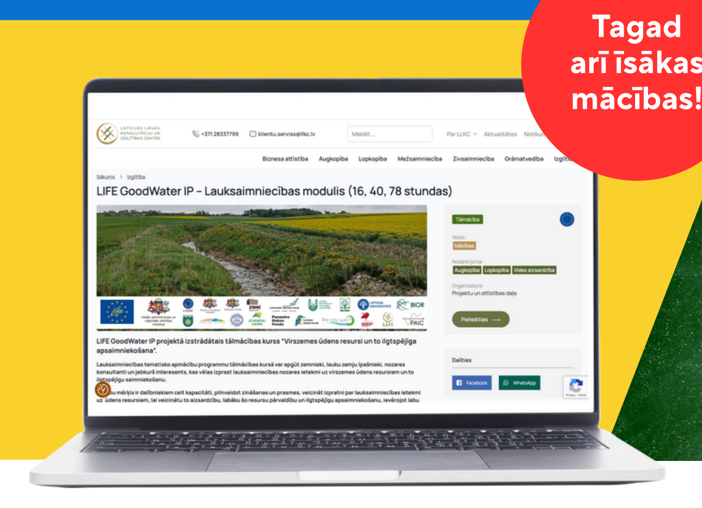

LIFE GOODWATER IP LAUKSAIMNIECĪBAS MĀCĪBU MODULIS PIEEJAMS ARĪ 16H UN 40H VERSIJĀ!

Turpinām dalīties zināšanās arī klātienē!

- **28. augustā LŪKA organizēja semināru "Notekūdeņu dūņu komposts – sagatavošana un izmantošana" Liepājā!** Semināra gaitā eksperti no Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācijas (LŪKA), Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes, biedrības "Zemnieku saeima", Rīgas tehniskās universitātes un SIA "Liepājas ūdens" iepazīstināja ar notekūdeņu aktualitātēm – sākot no to apsaimniekošanas stratēģijas līdz pavisam praktiskiem notekūdeņu dūņu komposta ražošanas un izmantošanas aspektiem.
- **20. un 26. novembrī Latvijas Lauku izglītības un konsultāciju centrs (LLKC) rīkoja klātienes mācības lauksaimniecības un mežsaimniecības speciālistiem.** Mācībās akcentēta dažādu saimniekošanas prakšu ietekme uz virszemes ūdens kvalitāti.
- Decembra izskaņā **biedrība "Baltijas krasti" organizēja seminārus Cēsu, Salaspils un Limbažu iedzīvotājiem par centralizētās kanalizācijas priekšrocībām** un pareizu decentralizēto kanalizācijas sistēmu (DKS) apsaimniekošanu. Semināros tika stāstīts arī par ūdens kvalitāti akās, kā arī pārrunātas dažādu DKS nianses un šo sistēmu īpašnieku atbildība.

28.08. seminārs. Foto: LŪKA

Iepazīsti LIFE GoodWater IP komandu: Latvijas Universitāte

Latvijas Universitātes kolēģi ir projekta hidrobioloģijas guru: no makrofītu jeb augstāko ūdens augu pasaulei līdz bentosa bezmugurkaulniekiem un fitoplanktonam! Tāpat universitātes komanda tur rūpi par rekomendāciju izstrādi Saukas ezera apsaimniekošanai.

Agnija Skuja
Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta vadošā pētniece

Agnija ir projekta koordinatore Latvijas Universitātē, kā arī ar Saukas ezeru saistītās aktivitātes (A4) vadītāja. Agnija ir arī projekta eksperte, kas vērtē upju un ezeru ekoloģisko stāvokli pēc bentiskajiem bezmugurkaulniekiem. Upes un to dzīvotnes ir Agnijas sirdslieta – īpaši interesanti viņai šķiet maksteņu kāpuri un to meistarīgi "būvētās" mājiņas!

Ziemā aicina apciemot Augstrozes Lielezeru!

Dāvis Ozoliņš
Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta pētnieks

Dāvis ir doktora grāda pretendents, kura zinātniskās intereses ir ūdens bezmugurkaulnieki, kuru monitoringu viņš veic arī projektā. Dāvi īpaši interesē viendienītes, kas ir viena no ekoloģiski jutīgākajām ūdens kukaiņu grupām. Dāvja vaļasprieki ir makšķerēšana, laivošana, pārgājieni, roka un metāla mūzikas koncerti un festivāli.

Ziemā mudina doties pie Lenčupes!

Laura Grīnberga
Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta pētniece

Laura projektā īsteno ūdensaugu monitoringu upēs un ezeros. Viņa ir arī viena no ekspertēm, kas palīdz iepazīt ūdeņu ekosistēmas upju labā. Brīvbrīžos Laurai tīk muzicēt un dziedāt.

Upe, kuru iesaka ziemīgam pārgājienam: Runtiņš Gaujas Nacionālajā parkā

Ivars Druvietis
Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta pētnieks

Viena no galvenajām Ivara pētnieciskajām interesēm ir fitoplanktons, arī projektā Ivars nodarbojas ar Saukas ezerā ievākto fitoplanktona paraugu analīzi.
Interesants fakts: Ivars ir vairāku ar ūdeņiem saistītu šķirkļu autors Nacionālajā enciklopēdijā! Ivara vaļasprieks ir fotografēšana.

Egils Kazubiernis
Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta laborants

Egila rūpe ir ūdens bezmugurkaulnieku paraugu ievākšana un apstrāde. Arī brīvo laiku Egils labprāt vada dabā – fotografējot vai spiningojot!

Ziemā aicina baudīt pārgājienu gar Ķikanu!

SIA "Procesu analīzes un izpētes centrs"

SIA "Procesu analīzes un izpētes centrs" LIFE GoodWater IP veic ūdens kvalitātes un noteces modeļa (SWAT+) izstrādi! Tā ir datorprogramma, kura, balstoties uz dotajiem lielumiem – reljefu, upju tīklu, meteoroloģisko novērojumu datiem, zemes lietojumu, augšņu datiem, augu pasēm un citiem parametriem, – spēj prognozēt dažādu izmaiņu ietekmi uz upju un ezeru ūdens kvalitāti.

Uldis Bethers
SIA "PAIC" valdes loceklis, LU EZTF Skaitliskās modelēšanas institūta direktors

Uldis par sevi saka, ka ir fiziķis, kas jūt aicinājumu skaitliski modelēt visu, kas kust un nekust. Projektā vada SWAT + modeļa izstrādi. Pamatvaļasprieks – sporta bridžs.

Kad izveidosies droša ledus kārta, Uldis aicina pastaigā pa Pabažu ezeru!

Juris Seņņikovs
SIA "PAIC" eksperts, LU EZTF Skaitliskās modelēšanas institūta pētnieks

Juris ir fiziķis ar specializāciju skaitliskajā modelēšanā, projektā piedalījies hidroloģijas un ūdens kvalitātes modelēšanas sistēmu izstrādē Latvijas mērogam.

Ziemīgā pastaigā aicina gar Lielupi!

Pēteris Bethers
SIA "PAIC" produkta īpašnieks (Product Owner), IT speciālists

Fiziķis, kam patīk pētīt datus un sakarības. Projektā Pēteris veicis aprēķinus ar ūdens kvalitātes modelēšanas sistēmu un apkopojis rezultātus. Pēteris ir vienmēr gatavs iemācīt arī citiem projekta kolēģiem darboties ar modeli. Brīvo laiku cenšas aizpildīt ar galda spēlēm.

Ziemā Pēteris aicina novērtēt purvu burvību. Taču vasarā celam esot jāved gar kādu mazo upi, kuru pārgājiena laikā vismaz reizi esot jāšķērso, radot jaunu piedzīvojumu!

Andrejs Timuhins
SIA "PAIC" eksperts, LU EZTF Skaitliskās modelēšanas institūta pētnieks

Arī Andrejs ir fiziķis, kas nodarbojas ar skaitlisko modelēšanu. Pielicis savu roku Latvijas hidroloģijas un ūdens kvalitātes modelēšanas sistēmu izstrādē un uzturēšanā.

Ziemas mēnešos Andrejs mudina apmeklēt Skaista ezeru Cenas tīreļa takā!

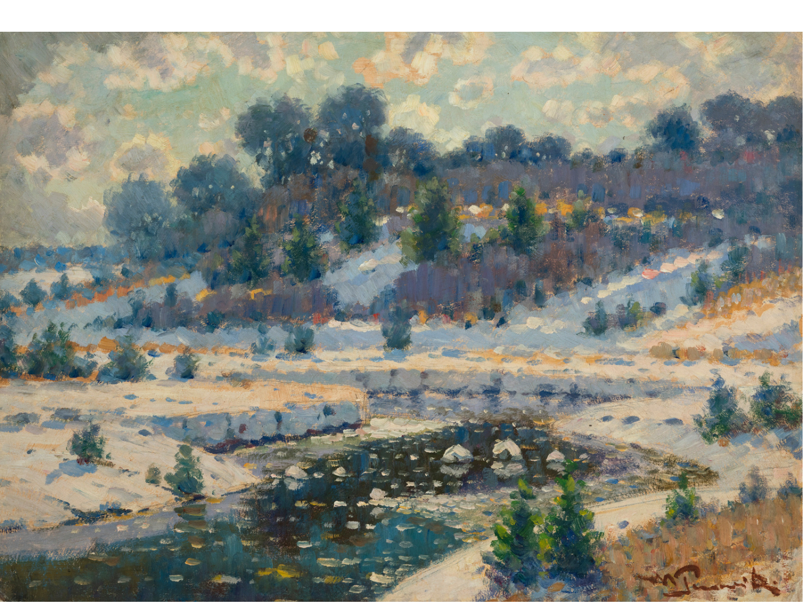

Brīnumiem pilnus Ziemassvētkus un veiksmes dzīpariem caurvītu 2026. gadu!

– LIFE GoodWater IP komanda

Ziņu lapu sagatavoja:

Ieva Vītola
LIFE GoodWater IP Komunikācijas vadītāja
ivitola@pdf.lv

Integrētais projekts "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana labā virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" (LIFE GoodWater IP, LIFE18 IPE/LV/000014) ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības LIFE Programmas un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas.

Šī informācija atspoguļo tikai LIFE GoodWater IP projekta partneru viedokli, un Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra neatbild par to, kā tiek izmantota šeit paustā informācija.